

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

J. nr. MST 133-00002//00057
san//7. november 2013

GRUNDNOTAT

Kommissionens forslag om opstilling af miljømærkekriterier for produktgruppen *madrasser* under EU's miljømærkeordning (Blomsten). (Kommitésag).

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag til EU miljømærkekriterier for produktgruppen madrasser. Kriterierne omfatter de fleste gængse typer af skum og tekstiler til madrasser, og stiller miljøkrav ud fra tekstilprodukters livscyklus. Kriterierne er inspireret af miljømærkekriterierne for tekstiler mht. ftalater og flammehæmmere.

Kommissionen redegør ikke for påvirkningen af beskyttelsesniveauet, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

Der er afstemning i komiteen d. 22. november 2013.

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Forslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 66/2010 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Beslutningsforslaget beskriver reviderede miljømærkekriterier for tildeling af EU's miljømærke til madrasser. Forslaget skal til afstemning i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten. Der er afstemning i komiteen d. 22. november 2013.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget indenfor tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

2. Formål og indhold

Miljømærkede *madrasser* defineres som: En overflade til at sove/hvile sig på indendørs. Produktet består af et betræk af tekstil, hvori er fyldt madrasfyld, og, som kan placeres i en eksisterende sengeramme. Madrasfyldet kan bestå af: latex eller polyuretan, og fjedre. En springmadras defineres som en betrukket madras med fjedre, hvor der ovenpå er anbragt madrasfyld.

Forslaget omfatter ikke luft- og vandmadrasser, og madrasser, der i hospitals- og plejesektoren skal CE-mærkes i henhold til Lægemiddeldirektivet. Desuden udelukkes boksmadrasser, der indeholder støttestrukturer af f.eks. træ. Sådanne produkter er omfattet af miljømærkekriterier for møbler.

Kommissionen foreslår, at kriterierne skal være gyldige i 4 år efter vedtagelsen.

Nedenstående beskrivelse af *miljøbeskyttelsesniveauet* i forslaget omhandler de vigtigste komponenter i madrassen som latex, polyuretan skum (PUR) samt emissioner fra den færdige madras. Nyt kriterium er mærket med ”*”, skærpede kriterier er mærket med ↑.

Latex: Følgende kemikalier begrænses:

- Klorfenoler, maksimalt 1 ppm
- Ekstraherbare tungmetaller¹,
- Pesticider²
- Butadine, maksimalt 1 ppm
- Emission af VOC/SVOC/VVOCs (afdampelige organiske opløsningsmidler³) som ikke samlet må udgøre mere end 0,5 mg/m³

Polyurethan skum (PUR): Følgende kemikalier begrænset:

- Mono-, di-, eller triorganiske organotin forbindelser: TBT (maks. 50 ppm), DBT (maks. 100 ppm) og MBT (maks. 100 ppm)
- * Udelukker en række problematiske stoffer⁴
- Emission af VOC/SVOC/VVOCs (afdampelige organiske opløsningsmidler⁵) som ikke samlet må udgøre mere end 0,5 mg/m³
- * Isocyanater (ved brug af TDI) må maks. udgøre 0,07%
- Halogenerede gasarter med ozonnedbrydende og/eller drivhuseffekt, (f.eks. CFC, HCFC, HFC og diklormetan) må ikke anvendes.

Både latex- og PUR skum og tekstil:

- * Stoffe opført på REACH kandidatliste må ikke anvendes i det miljømærkede produkt. Øvrige miljø- og sundhedsfarlige stoffer, herunder stoffer, der lever op til definitionen i REACH for særligt problematiske stoffer, begrænses med henblik på substitution.
- * Bromerede og klorerede flammehæmmere, som f.eks. PBB, PBDE (herunder Deca-BDE), HCBE (Hexabromocyclododecane), og kortkædede klorerede paraffiner må ikke anvendes.
- *Flammehæmmere*. Visse flammehæmmere, klassificeret som miljøskadelige (H411, H412 og H413), allergene (H317) samt sundhedsskadelig (H371) er tilladt, hvis der jf. tekstilets funktion er krav til flammehæmmende effekt, jf. national lovgivning eller internationale normer (ISO standarder/EN normer).
- *Formaldehyd*. Emissionen fra produktet må ikke overstige 0,005 mg/m³
- * Ftalater.⁶ Samme ftalater som i miljømærket tekstil er udelukket.

¹ As (arsenik), Cd (kadmium), Co (kobolt), Cr (krom), Cu (kobber), Hg (kviksølv), Ni (Nikkel), Pb (bly), Sb (Antimon)

² Aldrin; o,p-DDE; p,p-DDE; o,p-DDD; p,p-DDD; o,p-DDT; p,p-DDT; Diazinone; Dichlorfenthion; Dichlorvos; Dieldrin; Endrin; Heptachlor; Heptachlorepoxyde; Hexachlorbenzene; Hexachlorcyclohexane; α-Hexachlorcyclohexane; β-Hexachlorcyclohexane; γ-Hexachlorcyclohexane (Lindane); δ-Hexachlorcyclohexane; Malathion; Methoxichlor; Mirex; Parathion-ethyl; Parathion-methyl

³ 1,1,1 – trichloroethane; 4-Phenylcyclohexene; Carbon Disulphide; Formaldehyde; Nitrosamines; Styrene; Tetrachloroethylene; Toluene; Trichlorethylene; Vinyl chloride; Vinyl cyclohexene; Aromatiske hydrocarboner (total)

⁴ Chlorinated or brominated dioxines or furans; Chlorinated hydrocarbons (1,1,2,2-Tetrachloroethane, Pentachloroethane, 1,1,2-Trichloroethane, 1,1-Dichloroethylene); Chlorinated phenols (PCP, TeCP, 87-86-5); Hexachlorocyclohexane (58-89-9); Monomethyldibromo-Diphenylmethane (99688-47-8); Monomethyldichloro-Diphenylmethane (81161-70-8); Nitrites; Polybrominated Biphenyls (PBB, 59536-65-1); Pentabromodiphenyl Ether (PeBDE, 32534-81-9); Octabromodiphenyl Ether (OBDE, 32536-52-0); Polychlorinated Biphenyls (PCB, 1336-36-3); Polychlorinated Terphenyls (PCT, 61788-33-8); Tri-(2,3-dibromo-propyl)-phosphate (TRIS, 126-72-7); Trimethylphosphate (512-56-1); Tris-(aziridinyl)-phosphin oxide (TEPA, 5455-55-1); Tris(2-chloroethyl)-phosphate (TCEP, 115-96-8); Dimethyl methylphosphonate (DMMP, 756-79-6)

⁵ 1,1,1 – trichloroethane; 4-Phenylcyclohexene; Carbon Disulphide; Formaldehyde; Nitrosamines; Styrene; Tetrachloroethylene; Toluene; Trichlorethylene; Vinyl chloride; Vinyl cyclohexene; Aromatic hydrocarbons (total)

⁶ **DEHP** (Bis-(2-ethylhexyl)-phthalate), **BBP** (Butylbenzylphthalate), **DBP** (Dibutylphthalate), **DMEP** (Bis(2-methoxyethyl) phthalate), **DIBP** (Diisobutylphthalat), **DIHP** (Di-C6-8-branched alkylphthalates), **DHP** (Di-n-hexylphthalate), **DHNUP** (Di-C7-11-branched alkylphthalates). I **fed** er angivet de 4 ftalater, der indgår i det danske ftalatforbud.

- *Biocidprodukter* må ikke anvendes i produktet til at give en antimikrobiel effekt.
- *Biocidprodukter* som anvendes under opbevaring eller transport må ikke være klorfenoler, Polyklorerede bifenyl (PCB), organotin (inklusiv TBT, TPhT, DBT og DOT).

Produktionskrav. Det organiske indhold (COD) i spildevand fra vådprocesser (f.eks. uldvask og farvning) må ikke overstige 20 g COD /kg tekstil.

Kriterier for den færdige madras. Der stilles krav til emissionen (såkaldt kammertest) fra den færdige madras af bl.a. formaldehyd, VOC og SVOC.

* Der er tilføjet en ny maksimum emissions grænse på 0,001 mg/m³ for hvert stof som er kræftfremkaldende (C1A /C1B), jf. EU's klassificeringsforordning, nr. (EF) 1272/2008, om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

Forbruger- og kvalitetskriterier. Krav til form og fasthed af den færdige madras.

* Der er fastsat en garanti for madrassen på 10 år.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort for dette. Da formålet med forslaget er at forlænge allerede udmøntet EU reguleringsbeføjelser i en allerede gældende fællesskabsregulering, finder Regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer betaling af et gebyr i forbindelse med licensansøgning og for anvendelsen af miljømærket. Disse gebyrer fremgår af Miljømærkning Danmarks hjemmeside, og omfatter et ansøgningsgebyr på op til 9.000 kr. og et årligt gebyr på op til 11.250 kr. Der er flere rabatmuligheder, bl.a. for SMV'er og mikrovirksomheder. Jævnfør EU's miljømærkeforordning bør gebyret være tilstrækkeligt til dække omkostningerne til driften af EU miljømærkeordningen, herunder udgifterne i processen med ansøgning, kontrol og tilsyn.

Herudover må forventes udgifter for ansøger, der ligger forud for erhvervelsen af licensen til f.eks. laborietest og dokumentation af miljømærkekrav. Miljømærkeordningen er frivillig og kræver opfyldelse af miljømærkekriterier, der er skarpere end lovgivningen. Det kan foranledige ændringer i produktion og/eller produktet (f.eks. effektivt energiforbrug, færre kemikalier og bedre kvalitet). Ændringer, hvis administrative konsekvenser, der ikke er foretaget en opgørelse af, men som forventes opvejet af f.eks. lavere omkostninger til energi- og ressourceforbrug, og en højere konkurrencefordel. Miljømærket kan dermed også betragtes som et markedsføringsinstrument som licenshaveren betaler for at benytte.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Forslaget har været forelagt Danmarks miljømærkenævn og miljøspecialudvalget. Der er ikke kommet kommentarer i miljøspecialudvalget.

7. Forhandlingssituationen

Der har været fokus på at begrænse brugen af skadelige stoffer ved produktionen af en miljømærket madras. Der har også været fokus på at harmonisere krav til det anvendte tekstil med de foreslåede krav til tekstiler (som Kommissionen også har opstillet forslag om kriterier for). Dette vil lette virksomhedernes arbejde med at ansøge om EU's miljømærke til madrasser.

EU Blomstens forordning begrænser brugen af miljøfarlige stoffer med henblik på substitution, og udelukker specifikt brugen af de særligt problematiske stoffer (Substances of Very High Concern), der er opført på REACH's kandidatliste.

Flere halogenerede (bromerede og klorerede) flammehæmmere udelukkes af miljømærkede madrasser. Kravet til flammehæmmere er yderligere skærpet, da de også skal overholde de generelle kemikaliekrav. Der gives kun undtagelser for enkelte klassificeringer, hvis det i national lovgivning eller i forhold til en specifik funktion som defineret i ISO standarder eller EN normer er krav om brandhæmning.

Forslaget stiller krav om en samlet udledning af let fordampelige stoffer (VOC) fra hele madrassen. Det er vigtigt, taget i betragtning, at madrassen anvendes til at sove i.

Brugen af biocidprodukter i miljømærkede madrasser er ikke ønsket. Kommissionens forslag er ikke lige så tydeligt i sin ordlyd, som forslaget til miljømærkekriterier for tekstiler, der udtrykkeligt udelukker brugen af biocidprodukter med henblik på at opnå en decideret antimikrobiel virkning.

8. Regeringens holdning

Forslaget forventes vedtaget. I forhandlingerne har Danmark især arbejdet for begrænsning af brugen af skadelige stoffer, og det er lykkedes, blandt andet ved skærpede krav til flammehæmmere samt ved udelukkelsen af en række problematiske stoffer, inkl. ftalater i produktet. Regeringen vil lægge vægt på, at kravene til ftalater og flammehæmmere ikke slækkes.

Danmark har arbejdet for at begrænse brugen af biocidprodukter. Dette er lykkedes, bl.a. ved at specifikke biocidprodukter er forbudt ved transport og opbevaring. Det er også Miljøstyrelsens opfattelse, at forslaget under alle omstændigheder i forhold til biocidproduktforordningen begrænser brugen af biocidprodukter med henblik på at opnå en antimikrobiel effekt i det færdige produkt, i og med, at biocidprodukter ikke undtages fra de almindelige kemikaliekrav, der betyder at miljø- og sundhedsfareklassificerede stoffer ikke må tilsættes det færdige produkt.

Såfremt der i særlige situationer er brug for en antimikrobiel effekt, må det være op til den enkelte forbruger at anskaffe sig et godkendt biocidprodukt til behandling af madrassen efter anskaffelsen. Regeringen vil arbejde for, at ordlyden bliver mere tydelig i kriteriet, så det udtrykkeligt anføres, at biocidprodukter ikke må tilsættes det miljømærkede produkt med henblik på at opnå en antimikrobiel effekt.

Holdbarheden af madrassen er central for produktets miljøbelastning. Dette understøttes ved at stille kvalitetskrav til madrassen og en udvidet garanti på 10 år. Danmark vil lægge vægt på at disse krav ikke slækkes.

9. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.